

Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Başlatma ve Algılanan Kontrol

Starting Romantic Intimacy at Emerging Adulthood and Perceived Control

Ali ERYILMAZ¹, Leyla ERCAN²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, erali76@hotmail.com

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, leyla@gazi.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, kesitsel araştırma düzeninin kullanıldığı betimsel çalışmayı içermektedir. Çalışmada 19-25 yaşları arasında 205 kadın ve 163 erkek toplam 368 beliren yetişkin yer almıştır. Çalışmada, Romantik Yakınlığın Belirleyicileri Ölçeği ve Alan Genel Algılanan Kontrol Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada, romantik yakınlığı başlatma konusunda cinsiyetin etkisine; ayrıca, algılanan kontrolün romantik yakınlığı başlatmayı ne düzeyde yordadığı incelenmiştir. Verilerin analizinde t-testi ve basit regresyon analizi yönteminden faydalanılmıştır. Yapılan analizlerin sonucuna göre, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma konusunda cinsiyete dayalı fark bulunmuştur. Algılanan kontrolün romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olmayı anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna varılmıştır. Bulgular beliren yetişkinlik dönemi, kültürel yapı ve cinsiyet bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beliren yetişkinlik, Romantik yakınlık, Algılanan kontrol.

ABSTRACT

This study examines the association between, gender, perceived control and starting romantic intimacy at emerging adulthood. A total of 368 individuals (205 female and 163 male) completed the Domain General Perceived Control Scale and Markers of Starting Romantic Intimacy Scale. It is found that there is a gender difference on starting romantic intimacy. Regression analysis shows that perceived control is an important predictor of starting romantic intimacy. Results were found parallel with the literature, and also are discussed with respect to emerging adulthood, gender, perceived control and cultural factors and literature.

Keywords: Emerging adulthood, Romantic intimacy, Perceived control.

GİRİŞ

Beliren Yetişkinlik Dönemi

Ergenlik dönemi, kimlik gelişiminin oluşmaya başladığı, genç yetişkinlik ise kimlik gelişiminin tamamlandığı bir dönemdir. Ergenin biyolojik gelişimine paralel olarak cinsel gelişimi ile de duygularında bazı farklılıklar oluşur. Genç, yeni bir duygu dünyasını tanıyarak karşı cinse aşk, coşku ve neşe gibi hisler duyar. Ergenliğin son dönemindeki genç, daha dengeli davranışlar içine girer. Duygusal bakımdan ilk yarıdaki yoğun duygu durumu azalmış daha sakin hale gelmiştir. Öte yandan araştırma sonuçları, ergenliğin son dönemindeki bireylerin, karşı cinse en fazla ilgi duyanlar olduğunu göstermektedir. Genç yetişkinlikte ise kişi, çocukluk ve ergenlikten çıkarak ekonomik ve duygusal yönden bağımsızlaşmaya çalışır. Toplumda yer edinme çabaları içerisine girer. Hayatını sürdüreceği kişiyi bulma açısından bu dönemdeki yakın ilişkiler büyük önem taşımaktadır (Erikson, 1968). Erikson'a (1968) göre genç yetişkinlikte, kimlik arayışından çıkan birey, kendi kimliğini başkalarınınkiyle kaynaştırmaya istekli ve gönüllüdür. Yakınlık kurmaya hazırdır. Genç yetişkin, benlik yitimi korkusu nedeniyle yalnızlık ve yalıtılmışlık yaşamaktan kaçınmakta ve bu durumun sonucu olarak yakın ilişkiler kurmaya yönelmektedir. Erikson'a (1968) göre ergenlik dönemi, kişinin eş ve aile standartlarını oluşturduğu, ekonomik ve duygusal bağımsızlığa ulaşmaya çalıştığı bir dönemdir. Ergenliğin ardından kişi belirlediği bu standartlarını uygulamaya koyarak; iş ve eş bulma uğraşları içerisine girer. Böylece birey, toplumsal sistemin bir parçası olduğunu gösterir. Bu bilgiler ışığında, Erikson bireylerin ergenlikten sonra yetişkin olduklarını belirtmektedir. Oysaki günümüz gelişim psikolojisinde, bu durum farklı bir şekilde incelenmektedir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, yetişkinliğe geçişte ve hatta yetişkinlerin rollerinde değişiklikler olmaya başlamıştır. Bu son yarım yüzyıldaki değişiklikler, 18–29 yaşlar arasındaki bireylerin gelişimlerinin doğasını da değiştirmiştir (Arnett, 2000; 2004). Bu değişikliklerin sonucunda, eğitimi tamamlama, evlilik, anababa olma, ve kendine ait bir evde yaşama gibi yetişkinliğe geçiş belirleyicileri daha erken yaşlardan yirmili yaşların

sonuna doğru ilerlemiştir. Arnett (Arnett, 2000; 2004), bireylerin ergenlikten sonra yetişkinliğe geçmediklerini, yetişkinlik öncesi bir hazırlık dönemini yaşadıklarını ortaya atmıştır. Bu hazırlık dönemini, “beliren yetişkinlik dönemi (emerging adulthood)” olarak adlandırmıştır. Beliren yetişkinlik kavramı, 18–29 (ortalama 18–25) yaşlar arasını kapsayan yeni bir gelişim dönemini açıklayan bir kavramdır (Arnett, 2000; 2004). Türkiye’de de en azından kentli eğitilmiş ve yaşam değişkenliğine açık gruplar için beliren yetişkinlik dönemi özellikleri geçerlidir (Atak ve Çok, 2007; 2008). Beliren yetişkinlik döneminde bireyler, iş, dünya görüşü ve aşk alanında denemeler yaparak kimlik keşiflerini tamamlamaktadırlar. Beliren yetişkinlerin aşk alanında denemeler yapmaları için, bir aşk ilişkisini ya da romantik yakınlığı başlatmaları gerekmektedir.

Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Başlatma

Bu çalışma kapsamında yer alan bireyler 19-25 yaşları arasında, üniversite öğrencisidir ve beliren yetişkin olarak anılmaktadırlar. Beliren yetişkinler için romantik ilişkilerde bulunmak aşk alanında kimlik keşfi için önemli bir gelişim görevidir (Kan ve Cares, 2006). Üniversite çevresi beliren yetişkinlerin bu konudaki gelişim görevlerini yerine getirmek için önemli olanak sunar (Gable, Reis, Impett ve Asher, 2004). Bu noktada beliren yetişkinlerin ergenlere oranla romantik ilişkilerinin niteliği farklılık gösterir ve romantik ilişkiler, ergenler ve beliren yetişkinler için farklı anlamlara gelir. Ayrıca, bu iki gelişim dönemindeki bireyler için romantik yakınlığın gelişimi farklı şekilde yapılır. Ergenliğin ilk dönemlerinde kızlar ve erkekler karşı cinsten arkadaşlarıyla daha çok birlikte yapılacak etkinlikler için bir araya gelirler (Maccoby, 1998). Ergenler romantik ilişkileri eğlence, cinsel deneyim ya da haz olarak görürler. Ergenlikteki romantik partnerler yetişkinlerin romantik ilişkilerinde olduğu gibi bakım sunma ya da destek olma gibi pek çok işlevi karşılamak durumunda değildir (Connolly ve Goldberg, 1999). Ergenlerin romantik ilişkileri iki temel gelişimsel amaca yöneliktir. İlk olarak, anababadan ayrılma ve özerk olma amacını taşıdığı söylenebilir. İkinci olarak, romantik ilişkiler ergenlerin kendilerini yetişkin olarak ifade etmelerinin aracıdır ya da yetişkinlik yolunda atılan bir adımdır (Gray ve Stenberg, 1999). Romantik ilişkiler ergenlerin eşit

konumdaki kişiler arası ilişkilerde deneyim kazanmalarına yardımcı olur (Collins, 2003). Beliren yetişkinlikte ise, romantik partnerler beliren yetişkinler için kendilerinin kim olduğunu netleştirmede önemli bir araçtır. Yakınlık etkileşimleri aracılığı ile genç insanlar planlarını, ideallerini ve düşüncelerini paylaşırlar. Ayrıca, karşılıklı dinleme, doğrulama, amaçlarını, inançlarını ve değerlerini yapılandırma gibi etkileşimlerle kendilerinin kim olduklarını netleştirmeye çalışırlar (Prager, 1995). Üniversiteye geçiş boyunca, bir gencin eski ve yeni arkadaşları kendisinin kim olduğunu netleştirmede farklı etkilere sahiptir. Ergenlikteki arkadaşlar, gençlere geçmişle ilişki kurarak süreklilik duygusu kazandırır. Yeni arkadaşlar ise şimdi ile bağlantının kurulmasında yardımcıdır. Bu yüzden bir sonraki döneme sağlıklı geçiş söz konusudur.

Romantik yakınlığı sürdürebilmenin ve kimlik keşfini gerçekleştirmenin yolu, romantik yakınlığı başlatabilmektir. Literatüre bakıldığında, romantik ilişkilerin bir süreç olarak ele alındığı görülmektedir. Bu sürecin sürdürülmesindeki ve sonlandırılmasındaki faktörlere ilişkin literatürde bilgilerin ve bulguların olduğu görülmektedir (Sternberg, 1986; 1988; 1999). Romantik yakınlığı başlatmak da bu sürecin bir ögesidir. Başlatmaya ilişkin belirleyicileri ortaya koymak gerekir. Bu konuda, henüz çalışmaların yeni olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında beliren yetişkinler için, romantik yakınlığı başlatmanın beş önemli belirleyicisi olduğu sonucuna varılmıştır (Eryılmaz ve Atak, 2007; 2009). Kendilik algısı, kendilik bilgisi, davranışsal yakınlık, bilişsel ve duygusal yakınlık ve romantik sözelleştirme anılan belirleyicilerdendir. Romantik yakınlığın belirleyicilerini kullanma açısından cinsiyete dayalı farklılıklar da bulunmuştur. Bu bağlamda erkekler daha çok romantik sözelleştirmeyi, duygusal ve bilişsel yakınlığı kullanmaktadırlar. Kadınlar ise, kendilik algısını ve kendilik bilgisini kullanmaktadırlar. Tüm bunların yanında davranışsal yakınlık açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Eryılmaz ve Atak, 2007; 2009). Yapılan bir başka çalışmaya göre, beliren yetişkinlerin romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerinden olan kendilik algısı belirleyicisi ile yalnızlık arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur (Eryılmaz ve Ercan, 2010a). Olumlu kendilik algısına sahip olan beliren

yetişkinlerin daha az yalnızlık yaşadıkları bulunmuştur. Romantik yakınlığı başlatmayı etkileyen pek çok faktör vardır. Algılanan kontrol de bu faktörlerden biri olabilir.

Algılanan Kontrol

Literatür incelendiğinde kontrolün önemli bir psikolojik yapı olduğu görülmektedir. Psikoloji literatüründe bu yapı, denetim odağı (Lefcourt, 1982), yüklenme kuramı (Weiner, 1985), öğrenilmiş çaresizlik (Peterson, Maier ve Seligman, 1993) ve öz yeterlilik (Bandura, 1981; 1986) kuramları çerçevesinde ele alınmıştır. Skinner (1995), bu kuramların, algılanan kontrol kuramları olduğunu belirtmiştir. Kuramların farklı ve ortak noktalarına odaklanarak kendi kuramsal tanımlamasında kontrolü, “*algılanan kontrol*” olarak ele almıştır. Skinner’e (1996) göre, algılanan kontrol, bireyin amaçlı olarak istenen sonuçları ortaya koymasına ve istenmeyen sonuçları önlemesine dayanmaktadır. Skinner ve Connell’a (1986) göre algılanan kontrol, bireylerin yaşamlarında önemli sonuçları ortaya çıkaran nedenlerin neler olduğuna ilişkin genelleştirilmiş inançlarıdır. Bireyler, istenen sonuçları gerçekleştireceklerine inandıkları zaman, onların kişisel kontrole, algılanan kontrole ya da kontrol duygusuna sahip oldukları söylenebilir (Skinner ve Connell, 1986).

Skinner’e (1995; 1996) göre, algılanan kontrol çok yönlü bir kavramdır. Skinner (1995), alan genel algılanan kontrolün (domain general perceived control) yanında alan özel algılanan kontrolün (domain specific perceived control) de bulunduğunu belirtmektedir. Alan özel algılanan kontrolle çalışırken, kontrolle ilişkili olduğu düşünülen bir alan bulunmasını ön şart olarak sunmaktadır. Daha sonra, çalışmaların ilgili hedef alana uygun olarak yapılandırılması gerektiğini belirtmektedir. Alan özel algılanan kontrolle ilgili olarak, akademik başarı (Skinner, Wellborn ve Connell, 1990; Skinner ve Wellborn, 1992), arkadaşlık ilişkilerini yürütme (Skinner, 1990), stresle başa çıkma (Skinner ve Wellborn, 1994; Palancı, 2000), stresle ve depresyonla başa çıkma (McLaren ve Cowe, 2003) ve madde kullanımı (Nagoshi, 1999) gibi ilgili alanlarda çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Tüm bunların yanında, romantik yakınlığı başlatma ve algılanan kontrol arasında anlamlı ilişkiler bulunmaktadır.

Algılanan Kontrol ve Romantik Yakınlığı Başlatma

Romantik yakınlık açısından bakıldığında, algılanan kontrolün aldatılma ve kendini suçlama (O'Neil ve Kerig, 2003) bağlamında ele alındığı görülmektedir. Türkiye'de de algılanan kontrol ve romantik yakınlık arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda Eryılmaz (2004; 2006), ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde romantik yakınlığı başlatmada algılanan kontrol konusunu ele almıştır. Ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde, romantik yakınlığı başlatma konusundaki algılanan kontrol örüntülerinin farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Türkiye'de yapılan çalışmalar, alan özel algılanan kontrol boyutundadır. Alan genel algılanan kontrol ile romantik yakınlığı başlatma arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmaların yapılmadığı görülmektedir.

Romantik ilişkiler bir bütünlük kapsamında ele alınmalıdır. Sternberg'e göre (1986; 1999) bu bütünlük içerisinde yer alan ilişkinin sürdürülmesine ve sonlandırılmasına yönelik olarak literatürde oldukça çok bilgi bulunmaktadır. Romantik yakınlığı başlatmada ilişki sürecinin belki de en önemli ögesidir. Algılanan kontrol ve cinsiyetin, romantik ilişkiyi başlatmadaki yerini görmek literatüre katkı sağlayabilir. Tüm bunlara ek olarak beliren yetişkinlerin üniversite psikolojik danışma merkezlerine başvurma nedenlerinden en önemlilerinden birinin romantik ilişkilerinde yaşadıkları zorluklar olduğu bildirilmektedir (Creasey, Kershaw ve Boston, 1999). Kimlik keşfinin yaşandığı, ciddi bilişsel, sosyal ve duygusal değişmelerin meydana geldiği beliren yetişkinlik dönemini kapsayan üniversite yıllarında yaşanan romantik ilişkiler bireyin gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Beliren yetişkinlik dönemindeki romantik ilişkilerle ilgili yapılan araştırmaların sonuçları (Connolly ve Konarsky, 1994; Furjman ve Schaffer, 2003) bu dönemde yaşanan romantik ilişkilerin beliren yetişkinlerin, yetişkin yaşamına daha iyi uyum sağlamak için gerekli davranışları geliştirmede çok önemli etkileri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu denli öneme sahip bir konuda yapılacak çalışmalar alana katkı sağlayabilir.

Bir başka insanla romantik yakınlığı başlatma ve sürdürme yeteneği, beliren yetişkinlerin sağlıklı bir kimlik keşfi için önemli ölçütlerdendir. Türkiye’de gerçekleştirilen çalışmalara bakıldığında, çok boyutlu ilişki ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması (Büyükşahin, 2005), romantik ilişkinin prototip analizi, romantik ilişki ölçeğinin geliştirilmesi, romantik ilişki ve kendini ayarlama (Özdemir, 2006); ergenler için romantik ilişkilerde sorun çözme ölçeğinin geliştirilmesi (Kalkan, 2008); yakın ilişkilerde çok boyutlu başa çıkma ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması (Büyükşahin ve Bilecen, 2007) gibi konu alanlarında çalışmaların gerçekleştirildiği görülür. Bununla birlikte, literatürde romantik yakınlığın nasıl başladığına ve hangi faktörlerin bu süreci etkilediğine ilişkin bilgilerin ve bulguların çok az olduğu görülmektedir. Bu çalışmada amaç; beliren yetişkinlerin romantik yakınlığı başlatmaları ile algılanan kontrol ve cinsiyet arasındaki ilişkilerin incelenmesidir.

YÖNTEM

Bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Bu çalışmada amaç; beliren yetişkinlerin romantik yakınlığı başlatmaları ile algılanan kontrol ve cinsiyet arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda, bu çalışmada iki araştırma sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırma soruları aşağıda yer almaktadır:

1. Romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma noktasında cinsiyete göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
2. Romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olmayı, algılanan kontrol anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

Çalışmada, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı, bağımsız gruplar için t-testi yöntemiyle incelenmiştir. Algılanan kontrol ile romantik yakınlığı başlatma arasındaki ilişki, basit regresyon analizi yöntemiyle ele alınmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmaya, Gazi Üniversitesi'nde eğitim gören 19-25 yaşları arasındaki 205 kadın (%55.7) ve 163 erkek (%44.3) olmak üzere toplam 368 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 176'sı (%47.8) sayısal bölümde; 192'si (%52.2) sözel bölümde eğitimlerine devam etmektedir. Öğrencilerin ortalama yaşları 22.78'dir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada Romantik Yakınlığı Başlatmanın Belirleyicileri ölçeği ile Alan Genel Algılanan Kontrol ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçme araçlarının psikometrik özellikleri aşağıda verilmiştir.

Romantik Yakınlığı Başlatmanın Belirleyicileri Ölçeği: Romantik Yakınlığı Başlatmanın Belirleyicileri Ölçeği Eryılmaz ve Atak (2007; 2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, Kendilik Bilgisi, Kendilik Algısı, Davranışsal Yakınlık, Duygusal ve Bilişsel Yakınlık ve Romantik Sözeleştirme olmak üzere beş boyuttan oluşmaktadır. Geliştirilen ölçeğin faktör yapısı açımlayıcı faktör analizi yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, ölçeğin açıklanan varyansı %61.72 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tamamının iç tutarlık değeri. 83; alt ölçeklerin iç tutarlılık değerleri. 55 ile .79 arasında değişmektedir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirlik değeri. 83 olarak bulunmuştur. Romantik yakınlığı başlatma ölçeğinin 218 üniversite öğrencisi üzerinde uyum geçerliği incelenmiştir. Uyum geçerliği bağlamında yaşam doyumu ve dürtüsellik ölçekleri kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, romantik yakınlığı başlatma belirleyicileri ölçeğinin yaşam doyumu ile pozitif yönde ve düşük düzeyde ($r=.20$; $p < 0,01$) dürtüsellik ölçeği ile negatif yönde ve düşük düzeyde ($r= -.19$; $p < 0,01$) anlamlı düzeyde ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır (Eryılmaz ve Ercan, 2010b).

Bireyler bu ölçekle, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olup olmama yönünde kendilerini değerlendirmektedirler. Romantik yakınlığı başlatma belirleyicileri

ölçeğinin tamamından ve alt boyutlarından alınan puanın yükselmesi, bireylerin romantik yakınlık başlatma belirleyicilerine sahip olmaları anlamına gelmektedir.

Alan Genel Algılanan Kontrol Ölçeği: Alan Genel Algılanan Kontrol Ölçeği, Eryılmaz (2007) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, tek boyutlu ve %40 oranında açıklanan varyansa sahiptir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirliği, .71 bulunmuştur. Ölçeğin test-tekrar test güvenirliği ise, yeterli düzeyde bulunmuştur. Ölçeğin ölçüt geçerliği, özsaygı ölçeği ile incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda alan genel algılanan kontrol ölçeği ile özsaygı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ilişki bulunmuştur (.44; $p < .01$). Ölçekten yüksek puan almak, algılanan kontrolün yüksek olması anlamına gelmektedir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu tekniği, bağımsız gruplar için t-testi ve basit regresyon analizi tekniği kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde öncelikle betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Sonra değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Daha sonra t-testi sonuçlarına; son olarak da basit regresyon analizi sonuçlarına değinilmiştir.

Betimsel İstatistikler ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu Sonuçları

Bu araştırmanın değişkenleri, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerinden olan kendilik bilgisi, romantik sözelleştirme, kendilik algısı, davranışsal yakınlık, duygusal ve bilişsel yakınlık, algılanan kontrol ve cinsiyettir. Tablo-1'de araştırmada yer alan değişkenlerin betimsel istatistikleri yer almaktadır.

Tablo 1. Romantik Yakınlığı Başlatma Belirleyicileri ve Algılanan Kontrol Ölçeği Puanları Ortalaması ve Standart Sapması

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma
Romantik Yakınlığı Başlatma Belirleyicileri Ölçeği Toplam Puanı	Erkek	163	50,61	8,48
	Kadın	205	45,98	7,32
Algılanan Kontrol	Erkek	163	18,55	3,65
	Kadın	205	18,68	2,57
Kendilik Algısı	Erkek	163	11,68	2,50
	Kadın	205	10,91	2,18
Davranışsal Yakınlık	Erkek	163	12,54	2,49
	Kadın	205	11,33	2,43
Duygusal ve Bilişsel Yakınlık	Erkek	163	8,38	2,32
	Kadın	205	7,45	2,30
Kendilik Bilgisi	Erkek	163	9,57	1,64
	Kadın	205	9,34	1,46
Romantik Sözeleştirme	Erkek	163	8,44	2,37
	Kadın	205	6,94	2,10

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmada yer alan değişkenlerin ortalama ve standart sapma değerleri görülmektedir. Analiz sonuçlarına göre kadınların algılanan kontrol ortalama puanlarının erkeklere oranla daha yüksektir. Öte yandan erkeklerin romantik yakınlığı başlatma belirleyicileri ortalaması kadınlardan daha yüksektir. Değişkenler arasındaki korelasyona dayanan ilişkiler, Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Romantik Yakınlığı Başlatma Belirleyicileri ve Algılanan Kontrol Arasındaki İlişkiler

	Romantik Yakınlık Toplam Puan	Kendilik Algısı	Davranışsal Yakınlık	Duygusal Yakınlık	Kendilik Bilgisi	Romantik Sözeleştirme
Algılanan Kontrol	,37**	,41**	,31**	,25**	,25**	,13*

Tablo 2 incelendiğinde, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma ile algılanan kontrol ($r = .37; p < .0.01$) arasında, pozitif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir.

a. Romantik Yakınlığı Başlatma Belirleyicilerine Sahip Olmada Cinsiyetin Etkisi

Romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olmada cinsiyetin etkisini belirlemek amacıyla t-testi yönteminden yararlanılmıştır. Tablo-3'de bağımsız gruplar için gerçekleştirilen t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. Romantik Yakınlığı Başlatma Belirleyicilerine Sahip Olmanın Cinsiyete Göre İncelenmesi

	Cinsiyet	N	Ortalama	t- değeri	p-değeri
Romantik Yakınlığı Başlatma Belirleyicileri Ölçeği Toplam Puanı	Erkek	163	50,61	5,62	,00**
	Kadın	205	45,98		
Kendilik Algısı	Erkek	163	11,68	-,39	,00**
	Kadın	205	10,91		
Davranışsal Yakınlık	Erkek	163	12,54	3,14	,00**
	Kadın	205	11,33		
Duygusal ve Bilişsel Yakınlık	Erkek	163	8,38	4,70	,00**
	Kadın	205	7,45		
Kendilik Bilgisi	Erkek	163	9,57	3,81	,15
	Kadın	205	9,34		
Romantik Sözeleştirme	Erkek	163	8,44	1,41	,00**
	Kadın	205	6,94		

Not: ** $p < .0.01$; * $p < .0.05$

Tablo 3 incelendiğinde, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma konusunda cinsiyetin anlamlı etkisi olduğu görülmektedir. Erkek beliren yetişkinlerin romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma konusunda ortalama puanlarının ($X = 50.61$), kadın beliren yetişkinlere göre ($X = 45.98$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Erkekler, kadınlara oranla ($t = 5.52; p = 0.00$) romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma konusunda daha rahat oldukları bulunmuştur. Aynı zamanda, erkekler kendilik algısı, davranışsal yakınlık, duygusal ve bilişsel yakınlık ve

romantik sözelleştirme boyutlarında kadınlara oranla daha yüksek ortalamaya sahiptirler.

b. Romantik Yakınlığı Başlatma Belirleyicilerine Sahip Olma Üzerindeki Algılanan Kontrolün Etkisinin İncelenmesi

Çalışmada, algılanan kontrolün romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma üzerindeki etkisi basit regresyon analizi yöntemiyle incelenmiştir. Basit regresyon analizi sonuçları ise Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Algılanan kontrolün, yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olmayı anlamlı düzeyde açıklayıp açıklamadığına ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları

Romantik Yakınlığı Başlatma	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	<i>B</i>	<i>t</i>
Algılanan Kontrol	0.38	0.14	43.04**	.38	6.56**

Not: ***p*<.01

Tablo 4 incelendiğinde, basit regresyon analizi sonuçları görülmektedir. Sonuçlar incelendiğinde, algılanan kontrolün yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olmayı anlamlı düzeyde açıkladığı görülmektedir ($R=.38$, $R^2=.14$, $F=43.04$, $p<.01$). Bu sonuçlara göre, algılanan kontrol, yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olmadaki varyansın %14'nü açıklamaktadır.

TARTIŞMA

Bu çalışmada romantik yakınlığı başlatma ile cinsiyet ve algılanan kontrol arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırma bulgularına bakıldığında, algılanan kontrolle romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma arasında anlamlı düzeyde ilişkiler olduğu görülmektedir. Romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma noktasında cinsiyete dayalı farklılıklar bulunmuştur. Çalışmada ayrıca, algılanan kontrolün romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olmayı anlamlı düzeyde açıkladığı

bulunmuştur. Bu bölümde, araştırma bulguları, iki başlık altında ele alınıp değerlendirilmiştir.

Romantik Yakınlığı Başlatma Belirleyicilerine Sahip Olma Konusunda Cinsiyetin Etkisi: Bu çalışmanın sonuçlarına bakıldığında erkeklerin kadınlara oranla, kendilik algısı, romantik sözelleştirme, duygusal ve bilişsel yakınlık ile davranışsal yakınlık gibi romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma noktasında kendilerini daha olumlu algıladıkları sonucuna varılmıştır. Cinsiyetin, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma konusundaki etkisi genel olarak değerlendirildiğinde, bu çalışmanın bulguları daha önceki çalışmaları doğrular niteliktedir. Daha önceki çalışmalarda da erkeklerin kadınlara göre ilgili romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine daha yüksek düzeyde sahip oldukları bulunmuştur (Eryılmaz ve Atak, 2009).

Erkeklerin kadınlara göre romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma konusunda daha yüksek ortalamalara, kadın ve erkeğin toplumsallaşma biçimleri ve Türk toplumundaki namus kavramı ile açıklanabilir. Türkiye, kız ve erkekler için farklı toplumsallaştırma süreçlerinin olduğu gelişmekte olan bir ülkedir. Türkiye’de erkeklere göre kızlar daha çok evde zaman geçirmekte, evle ilgili sorumluluklar almakta, kızlardan geleneksel annelik rollerine uyması beklenmektedir. Daha fazla bağımlı olmaları da istenmektedir. Ana babalar kızlara karşı daha korumacı davranmaktadır (Güneri, Sümer ve Yıldırım, 1999). Öte yandan, erkekler daha özgür olmaya cesaretlendirilmektedir. Toplumda daha bağımsız, daha saldırgan olmalarına ve daha çok dışarıda zaman geçirmelerine izin verilmektedir (Güneri, Sümer ve Yıldırım, 1999; Eryılmaz ve Atak, 2007). Bu farklı toplumsallaştırma biçiminin etkisi, bireylerin romantik ilişkilerini yapılandırma süreçlerine de yansımaktadır diye düşünülebilir. Toplumdaki namusa ilişkin değer yargıları da göz önünde bulundurulduğunda, Türk kültüründe, romantik yakınlığın başlatılması erkekten beklenir. Bu bir erkeklik görevi, hatta sorumluluğu olarak algılanmaktadır. Bu çalışma bulgularına bakıldığında, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma noktasında erkeklerin kadınlara

oranla daha yüksek ortalamalara sahip olmaları, toplumsal baskınlık kuramıyla açıklanabilir (Myers, 1996). Myers (1996), erkeklerin kadınlara oranla daha baskın ve agresif olduklarını belirtmiştir. Erkeklerin sosyal olarak daha baskın oldukları düşüncesine 1990'lı yılların sonuna doğru ülkelerin meclis üyelerine bakarak destek bulmuştur. 90'lı yılların sonuna doğru ülkelerin meclis üyelerinin %97'sini erkekler oluşturmaktaydı. Sosyal baskının (yüksek statülü olmanın) bir sonucu olarak romantik ilişkiyi başlatmada etkili olan cinsiyetin erkek olduğunu belirtmiştir. Eğer toplumda kadınlar erkeklerle eşit statüye gelirse o zaman kadınlar romantik ilişkiyi başlatır hale gelebilirler diye düşünmektedir.

Algılanan Kontrolün Romantik Yakınlığı Başlatma Belirleyicilerine Sahip Olmayı

Açıklaması: Bu çalışmada, beliren yetişkinlerin algılanan kontrolleri ile romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Beliren yetişkinlerin algılanan kontrol düzeylerinin yükselmesine paralel olarak, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine de daha yüksek düzeyde sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Literatür incelendiğinde algılanan kontrolün, önemli bir psikolojik yapı olduğu görülür. Yıllardır psikoloji ve sosyoloji araştırmaları; algılanan kontrolü, fiziksel ve ruhsal sağlığın kuvvetli bir şekilde yordayıcısı olarak görmüştür. Deneysel ve ilişkisel çalışmalar, çocukluktan yaşlılığa kadar süren yaşam boyunca algılanan kontrolün; sağlık, başarı, iyimserlik, devamlılık, güdülenme, kendine saygı, problemlerle başa çıkma, kendini ayarlama, başarısızlık gibi pek çok konuyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Skinner 1996). Bu bilgiler ve bulgular incelendiğinde, literatürde algılanan kontrol ile romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma arasındaki ilişkilerin incelenmediği görülür. Bu çalışma bulguları, algılanan kontrolün daha önce ele alınmayan bir konuyla ilişkisini incelediği için literatüre katkı sağlamıştır denilebilir.

Literatür incelendiğinde, romantik yakınlığı başlatma ile algılanan kontrol arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmaların olduğu görülmektedir. Örneğin Eryılmaz (2004) yaptığı çalışmada, romantik yakınlığı başlatma konusunda alan özel algılanan kontrolle

cinsiyet arasındaki ilişkilere bakmıştır. Çalışma sonucuna göre, romantik yakınlığı başlatmada erkeklerin kadınlara göre algılanan kontrollerinin daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır (Eryılmaz, 2004). Bu çalışmada ise bireylerin alan genel algılanan kontrol düzeyleri ile romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olmaları arasındaki ilişkiler ele alınmıştır. Alan genel algılanan kontrol düzeyleri yüksek olan beliren yetişkinlerin, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine daha yüksek düzeyde sahip oldukları bulunmuştur. Dolayısıyla bu çalışma geçmişte gerçekleştirilen çalışmalardan farklı olmakla birlikte, yapılan çalışmaları bütünlük niteliktedir. Çünkü alan özel de olsa alan genel de olsa romantik yakınlığı başlatma algılanan kontrolle ilişkilidir.

Bu çalışmanın sonuçlarının uygulamaya yansıtılabileceği bir alan olarak psikolojik danışma ve rehberlik alanına katkıları olabilir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, algılanan kontrolün yükselmesine paralel olarak beliren yetişkinlerin romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine de daha yüksek düzeyde sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda, yüksek algılanan kontrole sahip olmak önemlidir. Literatürde bireyin çevresinde yer alanların bireyin algılanan kontrolleri üzerinde önemli etkilerinin olduğu belirtilmektedir (Skinner ve Wellborn, 1982; Skinner ve Connel, 1986). Bu noktada üniversite psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinde görev yapan psikolojik danışmanlar, önemli bir rol üstlenebilirler. Psikolojik danışmanlar, romantik yakınlığı başlatma konusunda danışanları, eyleme cesaretlendirerek, davranış ve sonuç arasındaki bağlantıyı üst düzeye çıkartarak (romantik yakınlığı başlatma konusunda nasıl davranırlarsa romantik ilişki başlar), ve nedensel sonuçların yorumlamasını etkileyerek (romantik yakınlığı başlatma konusundaki başarısızlıkların nedenini danışanların kendilerine yüklemelerini önleyerek) onların algılanan kontrollerini yükseltebilirler (Skinner, 1991). Tüm bu bilgileri kullanan psikolojik danışmanlar, danışanların romantik yakınlığı başlatma konusundaki algılanan kontrollerini yükseltmeye aracı olurlar.

Bu çalışma, üniversite öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Son yıllarda, yaşam boyu gelişim yaklaşımı, literatüre önemli bilgiler ve bulgular sunmaktadır (Baltes, 1987). Benzer çalışmanın ergenlik, beliren yetişkinlik ve yetişkinlik dönemleri içerisinde yer alan bireyler üzerinde yürütülmesi, gelişimsel bilgilerin ortaya konmasına olanak tanıyabilir. Böylece, bu iki yapının yaşamın bütünündeki yeri daha iyi ortaya konulabilir.

Skinner'in (1995) belirttiğine göre, algılanan kontrol, insanların temel yetkinlik gereksinimlerinin yansımasıdır. Yetkinlik, davranışlar ve sonuçlar arasındaki bağlantıya işaret eder. Bu, bireylerin istediklerini yapmada ve istemediklerinden kaçınmada etkili olan bilişsel haritaları açıklamaktadır. Bu bilgilerden hareketle bundan sonra gerçekleştirilecek çalışmalarda, romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma, algılanan kontrol ve ihtiyaç doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi literatüre katkı sağlayabilir.

Bu çalışma, herhangi bir psikiyatrik bozukluk tanısı almamış, normal beliren yetişkinler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Weisz (1986), insanların kendi kaderlerinin belirleyicileri olmak ve yaşamlarını kontrol etmek amacıyla çevrelerini düzenlemeye yöneldiklerini belirtmiştir. Buna karşın, çevreyi kontrol edememenin yabancılaşma duygusuna ve depresyona neden olduğunu da belirtmiştir. Bu bilgilerden hareketle ilerleyen çalışmalarda, herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığı olan beliren yetişkinler için algılanan kontrol ve romantik yakınlığı başlatma belirleyicilerine sahip olma ile depresyon gibi psikopatolojiler arasındaki ilişkilerin incelenmesi literatüre katkı sağlayabilir.

Sonuç olarak, bu çalışma romantik yakınlığı başlatma ile algılanan kontrol ve cinsiyet arasındaki ilişkileri, ilişkiel tarama modeli ile ortaya koymuştur. Bundan sonra yapılacak deneysel ve ilişkiel çalışmalarla daha detaylı bilgiler ortaya konabilir.

KAYNAKLAR

- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55, 469-480.
- Arnett, J. J. (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. New York: Oxford University Press.
- Atak, H., (2005). *Beliren yetişkinlik: Yeni bir yaşam döneminin Türkiye’de incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Atak, H. & Çok, F. *Emerging adulthood and perceived adulthood in Turkey*, 3rd Conference on Emerging Adulthood, Tucson AZ, USA, 15-16 February 2007.
- Baltes, P.B. (1987). Theoretical propositions of life-span developmental psychology: on the dynamics between growth and decline. *Developmental Psychology*. 23, (5), 611-626.
- Bandura, A. (1981). Self-referent thought: A developmental analysis of self-efficacy. Yayımladığı Kitap J.H. Flavell ve L. Ross (Editörler), *Social cognitive development: Frontiers and possible futures* (200-239). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. NJ: Prentice Hall.
- Büyükşahin, A., & Bilecen, N.T. (2007). yakın ilişkilerde çok boyutlu başa çıkma ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 47 (2), 129-145
- Büyükşahin, A. (2005). Çok boyutlu ilişki ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16(2), 97-105
- Collins, W. A. (2003). More than myth: The developmental significance of romantic relationships in adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 52, 25-42.
- Connely, J. & Goldberg, A. (1999). Romantic relationships in adolescence: The role of friends and peers in the emergence and development. Yayımladığı Kitap W. Furman, B. B. Brown ve C. Feiring, (Editörler), *The development of romantic relationships in adolescence* (266-290). Cambridge, UK: Cambridge University Press..
- Connolly, J., ve Konarski, R. (1994). Peer self-concept in adolescence: Analysis of factor structure and of associations with peer experience. *Journal of Research in Adolescence*, 4, 385-403
- Corey, G. (2000). *Theory And Practice Of Counselling And Psychothera*. Fifth edition. Monterey/California: Brooks/Cole Publishing Company.

- Creasey, G., Kershaw, K., ve Boston, A. (1999). Conflict management with friends and romantic partners: The role of attachment and negative mood regulation expectancies. *Journal of Youth and Adolescence*, 28, 523–543.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: Norton.
- Eryılmaz, A. (2007). *Alan genel algılanan kontrol ölçeğinin geliştirilmesi*. I. Psikoloji Öğrencileri Lisansüstü Öğrencileri Kongresi Bildiri Metinleri, İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları No: 15, s. 62-68.
- Eryılmaz, A. (2004). *Ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde romantik yakınlığı başlatmada algılanan kontrol*. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.
- Eryılmaz, A. & Atak, H. (2007). *Kız ergenlerin bakış açısıyla kadınlık ve erkeklik toplumsal cinsiyet kalıp yargıları: "Ah! Bir de özgür olsam"*. 1. Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresi Bildiri Metinleri, İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları No: 15, s. 62-68
- Eryılmaz, A. & Atak, H. (2007). *Hazır ya da değilim: Beliren yetişkinlik (emerging adulthood) döneminde romantik yakınlığı başlatmanın belirleyicileri*. 1. Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresi Bildiri Metinleri, İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları No: 15.
- Eryılmaz, A., & Atak, H. (2009). Ready or not? Markers of starting romantic intimacy at emerging adulthood: Turkish experience. *International Journal of Social Science*, 4 (1), 31-38.
- Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2010a). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma: Yakınlığa karşı yalıtılmışlık mı? *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 976, 119-128.
- Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2010b). *Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı kim başlatabilir? Kişilik özellikleri ve kimlik statüleri*. Değerlendirilmek üzere sunulmuş makale taslağı.
- Furjman, W., ve Schaffer, L. (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. Yayımlandığı Kitap P. Florsheim (Editör), *Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Gable, S. L., Reis, H. T., Impett, E. A., ve Asher, E. R. (2004). What do you do when things go right? The intrapersonal and interpersonal benefits of sharing of positive events. *Journal of Personality and Social Psychology*, 87, 228-245.
- Gray, M., & Steinberg, L. (1999). Unpacking authoritative parenting: Reassessing a multidimensional construct. *Journal of Marriage on the Family*, 61, 574-587.
- Guneri, O., Sumer, Z. & Yıldıırım, A. (1999). Sources of self-identity among Turkish adolescents, *Adolescence*. 34, 135, 535-546.

- Hatfield, E. (1988). Passionate and companionate love. Yayımlandığı Kitap R. J. Sternberg ve M. L. Barnes (Editörler), *The psychology of love* (p.191-213). New Haven and London: Yale University Press.
- Kan, M. L., and Cares, A. C. (2006). From “friends with benefits” to “going steady”: New directions in understanding romance and sex in adolescence and emerging adulthood. In A. C. Crouter and A. Booth (eds.), *Romance and Sex in Adolescence and Emerging Adulthood: Risks and Opportunities* (pp. 241–258). Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kalkan, M. (2008). Ergenler için romantik ilişkilerde sorun çözme ölçeğinin geliştirilmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15 (3),131-138
- Lefcourt, H.M. (1982). *Locus of control: current trends in theory and research*. New York: Plenum.
- Maccoby, E. E. (1998). *The two sexes: Growing up apart, coming together*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- McLaren, S., ve Cowe, S.F. (2003). The contribution of perceived control of stressful life events and thought suppression to the symptoms of obsessive-compulsive disorder in both non-clinical and clinical samples. *Journal of Anxiety Disorders*, 17, 389-404.
- Moss, B. F., ve Schwebel, A. I. (1993). Marriage and romantic relationships: defining intimacy in romantic relationships. *Family Relations*, 42, 7-31.
- Myers, D. G. (1996). *Social psychology*. USA: The McGraw-Hill Companies.
- Nagoshi, C.T.(1999). Perceived control of drinking and other predictors of alcohol use and problems in college. *Addiction Research*, 7, 291-307.
- Odacı, H. (1994). *Karadeniz teknik üniversitesi fatih eğitim fakültesi öğrencilerinin yalnızlık, benlik saygısı ve yakın ilişkiler kurabilme düzeylerinin ve bu düzeyler arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- O’Neil, M.L., ve Kerig, P.L.(2000). Attributions of self-blame and perceived control as moderators of adjustment in battered women. *Journal of Interpersonal Violence*, 15, 1036-1050.
- Özdemir, K. (2006). Romantik ilişkilerde kendini ayarlama : prototip analiz yöntemiyle ilgili bir uygulama. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara*.
- Palancı, M.(2000). *Algılanan kontrol düzeyine bağlı olarak farklılaşan stresle başa çıkma davranışları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Prager, K. J. (1995). *The psychology of intimacy*. New York: The Guilford Press.
- Peterson, C., Maier, S.F., ve Seligman, M.E.P.(1993). *Learned helplessness*. New York: Oxford University Press.

- Roodin, J. (1986). Personal control through the life course. Yayımlandığı Kitap R. Abeles (Editör), *Implications Of The Life Span Perspective For Social Psychology* (P.103- 120). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Skinner, E.A. (1995). *Perceived control, motivation, & coping*. London: Sage Publications.
- Skinner, E.A. (1996). A guide to constructs of control. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71, 549-570.
- Skinner, E.A., Chapman, M., ve Baltes, P.B. (1988). Control, means-ends, and agency beliefs: a new conceptualization and its measurement during childhood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 117-133.
- Skinner, E.A., ve Connell, J.P. (1986). Control understanding: Suggestions for a developmental framework. Yayımlandığı Kitap M.M. Baltes ve P.B. Baltes (Editörler). *The Psychology Of Control And Aging* (35-69). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Skinner, E.A., & Wellborn, J.G. (1992). Children's coping in the academic domain. *Technical report, University of Rochester: Rochester*.
- Sternberg, R. J. (1986). Triangulating love. *Psychological Review*, 93, 119-135.
- Sternberg, R. J. (1988). A triangular theory of love. Yayımlandığı Kitap R.J.
- Sternberg., ve M.L. Barnes (Editörler), *The psychology of love* (68-99). New Haven and London: Yale University Press.
- Sternberg, R. J. (1999). *Cupid's Arrow: The Course of Love Through Time*. UK: Cambridge University Press.
- Stes, J. (1995). Modelling control in relationships. *Journal of Marriage & Family*, 57, 489-495.
- Weiner, B. (1985). An attributional theory of achievement motivation and emotion. *Psychological Review*, 92, 548-573.
- Weisz, J.R. (1986). Understanding the developing understanding of control. Yayımlandığı Kitap M. Perlmutter (Editör). *Social cognition: Minnesota symposium on child psychology* (219-278). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.

SUMMARY

Arnett (2000) developed the term 'emerging adulthood which contains the period of 18 ages through 25 ages. There are some studies on emerging adults (Atak, 2005, 2006; Atak and Çok, 2007) in Turkey. Emerging adulthood is a period in which identity exploration is very intensive in the fields of love affair, occupation and building worldview. Identity exploration reinforces emerging adults to have intimate

relationships with other people (Arnett, 1997; 1998; 2000; 2003; 2004). The participants of this study are undergraduate students with the ages of 19-25 who are regarded as emerging adults. For emerging adults, experiencing romantic intimate relationships is a significant developmental task for their identity exploration (Kan & Cares, 2006). The ability to initiate and maintain a romantic intimate relationship is necessary for emerging adults to perform a healthy identity discovery. However there are no sufficient information and findings about how romantic relationships start and which factors affect the process of romantic relationship. In the literature, there is no comprehensive knowledge about starting romantic intimacy, and its markers. Research interest in romantic relationships about young people is fairly recent. Less is known about the nature, characteristic, and formation of starting romantic intimacy. Turkey is basically a developing country which has different socialization for males and females. Child-rearing approaches and styles for girls and boys are traditionally different from each other in Turkey. This results in expectations that men have to start romantic relationships in Turkish culture This study deals with the effects of perceived control and gender on initiating a romantic relationship during the emerging adulthood.

This study is carried out following the scanning model. The participants of the study include a total of 368 undergraduate students (163 males and 205 females). The ages of them range between 19 and 25. The data of the study were obtained through the use of the following scales: Domain General Perceived Control Scale" that is developed by Eryılmaz (2007); Markers of Starting Romantic Intimacy Scale that is developed by Eryılmaz and Atak (2007;2009).

The effects of the perceived control on starting romantic intimacy were analysed through the use of simple regression analysis. The findings obtained indicate that starting romantic intimacy and perceived control have a mean relationship that is positive. In terms of the predictors of starting romantic intimacy, perceived control is found to significantly predict starting romantic intimacy. The results of the related t-test show that there are gender differences about markers of starting romantic intimacy.

The findings of the study suggest that there is a statistically significant relationship between starting romantic intimacy, gender and perceived control. The findings obtained in the study are concerned with the domain general perceived control. Further studies regarding the domain general perceived control will, of course, contribute to our understanding of these significant constructs. In conclusion, this study has revealed the relationships between starting romantic intimacy, gender and perceived control. Future empirical and relational studies concerning these topics may produce more detailed information.